

ESTANDAR RACIAL DO CAN DE PALLEIRO (DOG N° 91 do 11 Maio de 2001)

Orixe: Galicia. España. Europa

Función zootécnica ou de raza: Can pastor e tamén de garda.

A. Breve resumo histórico.

1. Orixe da raza

Can de tronco indoeuropeo, o seu agriotipo foi o principal antepasado dos cans de campesiño de Centro Europa, acompañando os pobos precélticos atlánticos, centroeuropeos e nórdicos nas sucesivas ondas de invasións (celtas, suevos, visigodos e normandos) que poboaron a vertente atlántica noroccidental da Península Ibérica; compartindo unha orixe común cós pastores belgas, holandeses, de Picardía, Castro Laboreiro, alemáns, etc. e foron mesturadas moi frecuentemente con este último.

É o can de granxa por antonomasia que existiu dende sempre en Galicia; recibe o nome de Can de Palleiro en alusión o palleiro onde adoita durmir.

2. Área de orixe e dispersión.

Comprende toda a zona atlántica noroccidental da Península Ibérica.

Atópase en toda Galicia, o longo do agro galego. Hai animais por terras de Lalín, Dozón, Rodeiro e Agolada (Pontevedra), nos concellos ourensáns de Allariz, Celanova, Xinzo de Limia, A Merca, O Irixe, en terras dos Ancares e interior da provincia de Lugo, así como distintas zonas da provincia da Coruña.

B. Prototipo racial

1. Características xerais.

Aparencia xeral.

Este animal é de tronco indoeuropeo, rústico e fornido, de tipo lupoide, de perfil recto, eumétrico, de tamaño medio, duns 60-62 cm. á cruz; mesodolicoformo, de proporcións armónicas e de constitución forte, con ósos bastante anchos, característica da súa rusticidade. As femias son algo máis baixas, de aspecto máis lixeiro e de proporcións máis lonxilíneas.

A pesar de presentar unha osamenta forte non dá unha sensación de pesadez ou de animal linfático, xa que os seus movementos son rápidos e de boa musculación.

Temperamento e comportamento.

Can pastor e de garda, polivalente, pois tanto vai coas vacas arreándoas e gardándoas como tamén coida da casa. Gardián de proverbial intelixencia, presenta un carácter forte e reservado cos estraños, sendo ademais valente e trabador, características que o fan un gran colaborador na condución e garda do gando. Con gran fidelidade para co seu amo, coa xente da casa tórnase doce e tranquilo.

É necesario destaca-la estabilidade psíquica e equilibrada deste animal, propio dun can pastor, polo que este trazo débese coidar con extremo, fomentando a selección de exemplares equilibrados e suficientemente socializados.

2. Características rexionais.

Cabeza.

A cabeza é forte, cunha lonxitude aproximada de 4/10 a alzada á cruz, en forma dunha pirámide horizontal, con óso denso, proporcionada coa conformación do animal. O cranio é plano e largo, con arcos superciliares suavemente marcados e concas orbitarias pouco apreciáveis. A depresión frontonasal non é moi evidente. O nariz e o fociño son medianos e angostos, proporcionais ás dimensións da testa. Os beizos son normais e apertados (sen que o superior supere a base das enxivas inferiores), non teñen tendencia a ser colgantes. As mandíbulas son fortes, con arcada dentaria completa e ortognatos, , coa trabada en tesoiira. Os ollos son de mediano tamaño e de expresión vivaz, de cor variable, desde castaña escura nas capas negras, ata a cor da mel ou amarela; nalgúns exemplares, a pigmentación das pálpebras é negra. As orellas son de inserción alta, grandes e erguidas, cunha implantación un pouco aberta.

Pescozo.

Presenta un pescozo musculoso e proporcionado coa cabeza e o tronco. Debe formar un ángulo coa horizontal de 45º, a elevación é máis evidente có can en acción. A pel non forma papada.

Tronco.

O corpo no seu conxunto é mediano aínda que lixeiramente alongado. A cruz e forte para a inserción co pescozo; a liña dorso-lumbar debe ser lixeiramente descendente, sen enlaxarse, con lombo curto, ancho e forte, a cruz dos cadrís é redondeada. O peito é longo e profundo, o seu perímetro supera en ¼ a súa alzada á cruz, con fortes costelas que non son aplanadas nin pronunciadas. O abdome é curto e lixeiramente ascendente ós pregamentos do ventre. O rabo é goso, de nacemento alto e presenta abundante e denso pelo, en movemento elévao pero non o leva enroscado na cruz dos cadrís.

Extremidades.

As extremidades son rectas e ben verticais, presentando unha forte estrutura ósea.

▪ **As extremidades anteriores.**

Son fortes, secas, paralelas e ben verticais. A escápula forma un ángulo de 45° coa horizontal, uníndose co brazo en ángulo recto (articulación escápulo-umeral). O brazo é forte e musculoso. Os cónados non deben estar moi separados nin apertados ó peito, con liberdade de movementos.

Antebrazos rectos que diminúen o seu grosor de forma gradual ata as cuartillas ou metacarpos. Os carpos son de bo desenvolvemento e fortaleza. Os metacarpos están ben proporcionados, con bo desenvolvemento óseo. Os pés son ovalados, aínda que con certa tendencia a ser redondeados; con dedos grosos e curtos, ben pechados, con almofadas plantares moi duros e unllas curtas e fortes, de cor escura, ou tamén brancas nas capas claras.

▪ **As extremidades posteriores.**

Son fortes, paralelas, perfectamente verticais posteriormente e con angulacións evidentes. Pernil largo, musculoso e flexible. Xeonllo forte. Pernas fortes. Xarretes fortes e paralelos. Metatarsos sólidos, robustos e paralelos. Pés ovalados, con tendencia a redondearse, con dedos grosos e curtos, ben pechados, con almofadas plantares moi duros e unllas curtas e fortes, de cor escura, ou branca, nos animais de capa clara. A presenza de esporón e sexta unlla e relativamente frecuente, aínda que non é desexable.

Movemento.

Os movementos son áxiles e fortes. O movemento habitual é o paso, trocando ó trote e/ou galope sen esforzo se o traballo o require.

Manto.

Pel.

A pel tende a ser grossa, sen flaccidez, adherida ó corpo e á testa.

Capa (cor).

A capa (cor) é normalmente uniforme, presentando unha gran variedade desde areas, canelas, castaños, leonados e incluso negros; en ocasións poden presentarse exemplares coa capa binaria alobada (pelos de cor amarela e nas puntas, negra), coa mestura íntima de pelos amarelos e escuros, amarelado no pescozo, gorxa, peito e extremidades, como sucede nos casos de exemplares de esta capa (can lobo). Non son aceptables os individuos brancos marxados nin aqueles con grandes particularidades brancas.

Pelo.

En canto ó pelo é espeso, tupido e denso, máis no inverno, por ser un animal que adoita vivir ó pé da casa, sempre fora, co gando ou no palleiro.

Tamaño e peso.

Alzada á cruz: Machos 59-65 cm. – Femias 57-63 cm.

Peso.

Machos 30-38 kg. – Femias 25-33 kg.

C.1. Faltas.

Calquera desviación dos criterios mencionados.

C.2. Defectos.

Orixina a diminución máis ou menos acusada dalgunha función determinada do animal, podendo ser total, parcial ou rexional, dependendo do grao en que se vexa menoscabada a aptitude esencial do animal:

- ✓ Coxeirias en extremidades.
- ✓ Ablacións ou mutilacións en orellas e rabo.
- ✓ Ausencia de pezas dentarias por extraccións.
- ✓ Traumatismos nos ollos con perda de visión.

C.3. Faltas e defectos descualificables

Son aquelas características que en absoluto se axustan ós criterios mencionados no estándar racial e son excluíntes por si mesmas:

- ✓ Anomalías psíquicas.
- ✓ Defectos anatómicos ou de tipo, ligados a xenes indesexables.
- ✓ Inestabilidades ou desequilibrios de carácter.
- ✓ A timidez ou agresividade extrema sen provocación.
- ✓ Epilepsia.
- ✓ Monorquidia e criptorquidia.
- ✓ Displasia de cadeira.
- ✓ Atrofia progresiva da retina.
- ✓ Peches incorrectos das arcadas dentarias: enognatismos e prognatismos.
- ✓ Ausencia de máis de dous premolares.
- ✓ Albinismos.
- ✓ Os exemplares brancos marxados.
- ✓ As capas brancas ou con grandes particularidades brancas.
- ✓ Iris de cor azul.

